

КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ЦЕНТРУ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В ІНСТИТУТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ

Оксана Лапа,

кандидат педагогічних наук, завідувач лабораторії науково-методичного супроводу
підготовки фахівців у коледжах і технікумах Інституту професійної освіти НАПН

України, Київ

<https://orcid.org/0000-0002-0964-7674>

Анотація. Розкрито основні положення концепції, яка є основою функціонування
Центру психологічного супроводу діяльності педагогічних працівників закладів
професійної освіти в Інституті професійної освіти НАПН України.

Ключові слова: центр психологічного супроводу, діяльність педагогічних
працівників, заклади професійної освіти, Інститут професійної освіти НАПН України

THE DEVELOPMENT'S CONCEPT OF THE CENTER FOR PSYCHOLOGICAL SUPPORT OF THE ACTIVITIES OF TEACHING EMPLOYEES OF THE INSTITUTE OF VOCATIONAL EDUCATION OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE

Oksana Lapa,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Head of the laboratory

of scientific and methodological support

for the training of specialists in colleges and technical schools

of the Institute of Vocational Education of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv

Abstract. The main provisions of the concept, which is the basis of the functioning of the
Center for psychological support of the activities of pedagogical workers of the Institute of
Vocational Education of the National Academy of Sciences of Ukraine, have been revealed.

Keywords: Center of psychological support, activities of pedagogical workers, institutions
of vocational education, Institute of Vocational Education of the National Academy of Sciences
of Ukraine.

Війна, яку веде український народ проти російського режиму, призводить не лише до руйнування інфраструктури й економіки нашої держави, але й негативно впливає на психічне здоров'я українців. Як зазначив Прем'єр-міністр Денис Шмигаль (Interfax-Україна: інформаційне агенство, 2022), психологічне відновлення кожної громадянина країни є необхідною умовою України, адже понад 70% наших громадян відчувають стрес або сильну знервованість. Кожна соціальна інституція України повинна сприяти відновленню психологічного здоров'я нації. Держава стала ініціатором і координатором створення нової системи надання послуг для

збереження психічного здоров'я. Так, у межах Національної програми психічного здоров'я під керівництвом уряду створено перативну дорожню карту «Пріоритетні багатосекторні заходи із психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в Україні під час та після війни» (Урядовий портал, 2022).

Інститут професійної освіти НАПН України має досить широкий досвід психологічної підтримки професійної освіти у Україні. На базі нашого закладу функціонує Центр здорового способу життя і профілактики ВІЛ-СНІДу. Від початку пандемії COVID-19 (з березня 2020 року) Інститутом професійної освіти проведено серію вебінарів «МИ РАЗОМ», метою яких стала як профілактична робота щодо запобігання хвороби серед педагогів і здобувачів професійної освіти, так і психологічна підтримка осіб вищезгаданих категорій (Лапа, 2020). Серія вебінарів була продовжена з початком широкомасштабної війни в лютому 2022 року, коли здобувачі і педагоги професійної освіти України потребували негайної психологічної підтримки в умовах військових дій (Лапа, 2022).

У подальшому, виходячи з аналізу потреб і перспектив розвитку професійної освіти в умовах особливого часу, науковцями ІПО НАПН України були внесені пропозиції щодо професійної адаптації людей з інвалідністю внаслідок війни, які обговорювалися на Міжнародна конференції країн Дунайського регіону «Освіта, перепідготовка та інклюзія: трансформація під час кризи» (15-16 вересня 2022 року, м. Івано-Франківськ) у панельній дискусії «Ринки праці та нові підходи до працевлаштування».

Логічним продовженням психологічної та науково-методичної підтримки педагогів, практичних психологів і соціальних педагогів закладів професійної освіти став курс занять з елементами тренінгу «Соціально-психологічний супровід навчання внутрішньо переміщених осіб у закладах професійної освіти», який проходив з 19 жовтня 2022 року по 16 грудня 2022 року в онлайн режимі. Результатом діяльності курсу стала сертифікація 186 слухачів курсу з різних регіонів України.

Таким чином, на базі ІПО НАПН України у 2022 році був створений Центр психологічного супроводу діяльності педагогічних працівників закладів професійної освіти (у подальшому – Центр).

Метою роботи Центру є забезпечення ефективного психологічного супроводу діяльності педагогічних працівників професійної освіти в умовах воєнного, повоєнного часу та сучасних глобалізаційних викликів. Місія роботи Центру відображена у гаслі «Ми разом»: поєднання зусиль науковців ІПО НАПН України і педагогічних працівників професійної освіти з метою психологічної підтримки освітнього простору закладів ПО в особливих умовах суспільно-економічного розвитку України.

Суб'єктами діяльності Центру є педагогічні працівники, соціально-психологічна служба закладів професійної освіти, адміністрація закладів

професійної освіти, здобувачі професійної освіти різних соціальних категорій та зацікавлені особи (батьки, опікуни, родичі), громадські організації, навчально-методичні центри (навчально-методичні кабінети) ПТО.

Завданнями роботи Центру є:

- забезпечення науково-методичних основ психологічного супроводу педагогічних працівників закладів професійної освіти;
- розвиток інклюзивної культури закладів професійної освіти в умовах воєнного, повоєнного часу та сучасних глобалізаційних викликів
- співпраця з науковими установами, закладами професійної освіти всіх типів і форм власності, громадськими і державними організаціями України і зарубіжжя з метою підготовки фахівців інноваційного типу в особливих умовах розвитку суспільства.

Напрямами діяльності Центру визначено:

- просвітницьку діяльність;
- пропедевтичну і профілактичну роботу з актуальних питань психологічної підтримки педагогічних працівників закладів ПО;
- науково-методичний супровід психодіагностичної, прогностичної, соціально-психологічної, психокорекційної, реабілітаційної діяльності практичних психологів і соціальних педагогів закладів професійної освіти;
- висвітлення у ЗМІ проблем розвитку психологічного супроводу діяльності педагогічних працівників закладів професійної освіти; наукових і методичних здобутків ІПО НАПН України у вирішенні завдань психологічної підтримки освітнього процесу у закладах професійної освіти.

Форми роботи Центру:

- проведення семінарів, вебінарів, зустрічей і круглих столів із суб'єктами діяльності Центру;
- окремі лекції, авторських лекційні і тренінгові курси, майстер-класи для суб'єктів діяльності центру;
- курси підвищення кваліфікації, які проводяться на базі ІПО НАПН України (лекційні, семінарські, тренінгові заняття);
- участь у гостьових лекціях програм підготовки магістрів і докторів філософії в ІПО НАПН України.

План роботи Центру на 2023 рік передбачає:

- проведення науково-практичного вебінару для керівників закладів професійної освіти «Актуальні проблеми соціально-психологічного супроводу навчання ВПО у закладах професійної освіти»;
- підготовку і проведення науково-практичного вебінару для педагогічних працівників закладів професійної освіти «Основи етики спілкування з людьми з інвалідністю внаслідок війни» - квітень 2022;
- підготовку і проведення курсу занять для психологів і соціальних педагогів закладів професійної освіти «Психологічний супровід навчання осіб з інвалідністю внаслідок війни»;

- підготовку і проведення курсу занять для педагогічних працівників закладів професійної освіти «Психологічні основи супроводу навчання осіб з інвалідністю внаслідок війни».

Отже, результатом діяльності Центру психологічного супроводу діяльності педагогічних працівників закладів професійної освіти Інституту професійної освіти НАПН України має стати своєчасний та ефективний психологічний супровід діяльності педагогічних працівників професійної освіти в умовах воєнного, повоєнного часу та сучасних глобалізаційних викликів.

Список посилань

Interfax-Україна: інформаційне агенство (2022, 08 грудня). *Шмигаль: Психологічне відновлення кожної людини – це відновлення усієї України*. <https://ua.interfax.com.ua/news/general/877205.html>

Лапа, О. В. (2022). Психологічні аспекти оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти в умовах сьогодення. *Інноваційна професійна освіта. Випуск 1(2): Науково-методичне забезпечення професійної освіти навчання: матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) Інституту професійної освіти НАПН України (29 квітня, 17-20 березня 2022 р.)*. (В.О.Радкевич, ред.), с. 149-151. <https://lib.iitta.gov.ua/731153/>

Лапа, О. (2020). Перспективи використання досвіду діяльності ЮНІСЕФ практичними психологами і соціальними педагогами закладів професійної (професійно-технічної) освіти України. *Economic and social-focused issues of modern world*, 251. <https://bit.ly/3Xcd4nw>

Урядовий портал (2022, 21 грудня). *Презентовано Оперативну дорожню карту «Пріоритетні багатосекторні заходи із психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в Україні під час та після війни»*. <https://bit.ly/3XjALd8>

Лапа, О. В. (2016). Роль пілотного проекту Шкільний офіцер поліції в соціалізації дітей та учнівської молоді. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*, 5, 135-143.

Лапа, О., & Ямковий, О. (2022). Сучасні виклики до якості професійної підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти. *Інноваційна професійна освіта. Випуск 3(4): Професійна освіта для сталого розвитку: виклики в умовах воєнного стану, результати і перспективи: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (20 жовтня 2022 р.)*, 145-148.

Лапа, О. (20-21 жовтня, 2022). Актуальні напрями професійної адаптації людей з інвалідністю внаслідок війни, *Технологічна і професійна освіта: проблеми і перспективи: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (с. 62-65)*. Глухів: Глухівський НПУ ім. О. Довженка.